

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERȚIUNI:

se socotesc după tarifă, cu
prețuri foarte moderate.

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

„CURENTUL NOU“

I.

Imprejurarea, că așa numitul »curent nou«, »amenință a lua o formă mai serioasă«, și temerea, că prin aceasta »politica națională va fi dusă la o nouă derailare« și se va provoca în partidul național o nouă criză grea, — a dat ansă dlui Dr. Alexandru Mocsonyi, să publice în „Drapelul“ un lung studiu politic, în care ocupându-se, per tangentem, de toate chestiunile actuale, combate mai ales din răsuneri noul și primejdiosul curent, și ajunge la concluziunea, că nu ne este permis nici măcar a ne cugeta la vre-o acțiune politică, decât »să afirmăm în cea mai strictă solidaritate și cu toată hotărârea, față de politica oficială de stat de astăzi, pozițiunea noastră principală a rezistenței pasive«.

Așadar tot cântecul vechiu: pasivitate și solidaritate, căci despre rezistență pasivă, la noi nici vorbă nu poate fi, deoarece sub »rezistență pasivă“ în știința politică se înțelege denegarea implinirii datorințelor cetățenești, adică denegarea contribuțiunii de sânge și de avere! Și cred, că nici dnul Mocsonyi nu ne recomandă rezistența pasivă în adevăratul înțeles al cuvântului, ci se gândește la o simplă abținere față de parlament.

Capitala greșală în argumentațiunea dlui Mocsonyi, stă într'aceea, că d-sa crede posibilă o abținere pasivă pe vecie!, o nelucrare continuă, sau măcar susținută un timp îndelungat, fără ca forțele de cari dispunem să se paralizese prin această neactivitate.

Experiența de toate zilele însă, ne este mărturie, că unde este viață, trebuie să fie mișcare. Ear'

forța și puterea de viață, trebuie să-și caute și să-și afle teren de lucru, teren de expansiune, căci altfel se moleșește, se consumă, fără a produce vre-un rod bun. Silind un organism sănătos, să stee în nelucrare și nemișcare continuă, în neactivitate și odichnă vecinică, rezultatul va fi: slăbirea, ba istovirea puterilor lui, și în fine totala lor paralizare.

Tot așa stăm și cu organismul național al popoarelor. De aceea nu ne va putea nouă arăta nimenea nici măcar un singur exemplu din întreaga istorie universală, că un popor sau partid politic condus de oameni înțelepți, se fi susținut pe durată mai lungă pasivitatea odată declarată, cu toate-că trebuie recunoscut, că declararea pasivității este un mijloc drastic pentru demonstrarea nemulțumirii poporului sau partidului ce o proclamă. Totuși experiența ne învață, că perseverarea în pasivitate, aproape totdeauna a stricat și acelora cari s'au folosit de ea, căci este aceasta o armă cu două tăișuri.

Chiar trecutul recent al partidului nostru național ne oferă o clasică dovadă pe lângă tesa noastră.

»Expediția memorandistă« veștejită și combătută atât illo tempore, cât și în stadiul său prezent de către dl Alex. Mocsonyi, prin ce alta a fost cauzată, decât prin pasivitatea ce dănuia? Forțele partidului național încătușate și condamnate la nelucrare, cereau și a trebuit, conform legilor naturale, să-și caute și să-și afle un teren de activitate, de muncă în o direcție oare-care, un teren de expansiune: iată explicarea activului curent memorandist în timpul pasivității, iată motivul pentru care, în butul tuturor capacităților și

staturilor, acest curent a copleșit aproape întreaga noastră opinie publică, ducând și răpind ca un povoiu, totul cu sine! Căci forțele naturale ale poporului nostru, după ani de încătușare, cereau o descărcare în o activitate viuă. Și ele s'au manifestat vehement, chiar impunător!

Și acum vine dl Mocsonyi și iarăși ne recomandă a persista pe lângă inerția trecută, sub cuvânt, că intrarea noastră în ori-ce activitate politică, ar fi o imposibilitate, și sub pretext, că eșirea la iveală a »curentului nou« — vorbă să fie de curent nou!; curentul acesta de fapt s'a ivit deodată cu intrarea poporului român în luptele politice!, — că dar' eșirea la suprafață a acestui curent, ar fi egală cu o »abdicație națională«, cu o »renunțare la politica națională«, cu »jertfirea principiului de solidaritate« și cu »nemicirea partidului național!« Colosală rătăcire! Doar' din cele premerse rezultă clar, că susținerea rezistenței pasive, care la noi înseamnă a nu face nimic, este o imposibilitate naturală, că însăși firea pretinde, ca organismul național, dacă e sănătos, precum de fapt este, să se fie angajat cu toate forțele sale, la o luptă oare-care, căci altfel amorțește, la o luptă, prin care să se oțelească puterile și să se desvolte în straturi largi o conștiință viuă națională! Mai mult! Eu fără temere de a putea fi contrazis cu temeiul, afirm lucrul la aparență paradox, că, în situațiunea de azi, rezistența noastră națională, prin o activitate viuă, bine condusă, pe lângă că ne oferă mai mulți sorți de izbândă, ne reclamă chiar și forțe mai puțin, decât ne reclamă susținerea unei rezistențe pasive!

Unele-altele.

Rectificarea listelor.

Clubul român din Orăștie, interesându-se de rectificarea listelor electorale, a aflat că nu mai puțin ca 24 de Români din Orăștie, cari au după lege dreptul de alegători, au fost lăsați afară, ear' neromâni erau luați și 3 inși cari nu mai au acel drept. Clubul a făcut Duminecă ședință și a înaintat recurs pentru luarea celor 24 Români în listă, și ștergerea celor 3 străini luați pe nedrept.

Chiar și Români inteligenți erau lăsați afară! Ce va fi prin comune, unde controla e mai slabă?

Cei-ce au lucrat în direcția asta prin sate, să ne comunice, ca să-i scriem cu laudă în foaie!

„Tineri și bătrâni“

Sub acest titlu „Drapelul“ dela 13 Maiu are un nou articol de combatere a „noului curent“, articol scris de un autor tare isteț la vorbă, nu însă așa de isteț ca să nu reiasă destul de curând, că articolul lui e mai mult un joc viu de fraze bine ticluite, dar' în fond e absolut fals, ear' dacă autorul se crede în suși cele-ce le scrie, e semn că e un om cu o inimă bună românească, dar' pe cât de bună, pe atât de naivă, ear' de nu e nici naiv, apoi... Vom reveni.

„Nu Carpații...!“

Articolul marelui ziar »Cronica« din București, apărut sub titlul »Nu Carpații, ci limba ungurească e granița între Unguri și noi!«, publicat în nr. 19 al toii noastre, a scos din »răbdare« pe Evreii dela »Hunyadvármege«, foaia mult-pușin oficioasă a Ungurilor din Deva, și în numărul său dela 8 Maiu, dă în traducere articolul, introducându-l cu cuvintele bombastice:

»In contra acestei patrii sfințită cu sânge și susținută cu sânge [se nu se uite, că patrioticul editor al foii se iscălește pe ea așa: Hirsch Adolf, ear' redactor: Zadory Károly, nainte ceva Zuder..., deci când îi auzi pe acești moderni patrioți vorbind de patrie susținută »cu sânge«, cum se nu-ți aduci aminte de »Jidani la război«, ai lui Speranță!... Sărmani Unguri din Deva, cine vorbește în numele vostru!... Red. »L.«]

în spate au scorbit de prin munți și au călătorit câte-o săptămână și mai bine, de prin îndepărtatele ținuturi, până în mijlocul țării, pe câmpia destinată să vadă toți bărbații neamului român din Ardeal. Aproape pe toți, căci deși adunarea se numește »a celor patruzeci de mii«, pe câmpia Blajului se adunaseră dintâiu peste o sută de mii de bărbați, toți cei în puterea vârstei, dar' amânându-se adunarea din porunca guvernului unguresc, mai mult de jumătate din cei adunați, neputând să aștepte mai mult de douăzeci de zile — cât era până la ziua hotărâtă pentru adunare — au plecat îndărăt. Dar' a fost minune aceasta! A fost! La un semn dat, la o singură chemare, vorba a mers din sat în sat, din munte în munte, și într'aceiași zi, într'aceiași loc, au curs de pretutindeni bărbații neamului: peste o sută de mii de bărbați! Și erau mai toți țărani, care și-au lăsat sapa și plugul în brazdă — era primăvară — și

— așadar: susținută cu sânge, a cărei hotară le formează Carpații și Adriatică, aceia îndreptează mai cutezate atacuri, pe cari națiunea maghiară i-a primit în șanțurile constituției sale [chiar că, în șanțurile constituției, deși ei ar dori să guste bunătățile ei. Red.], pe cari i-a făcut liberi, [foarte liberil... Red.], egal îndreptățiti [la sarcinil Red.], etc. Aceștia ațită neînfrănat contra întregității statului maghiar, în contra sfințeniei ideii de stat național maghiar, [aha, acum e și sfântă această idee; au sfințit-o jidovii cu apă sfințită de-a lor... Red.], cu vorba, cu fapta, dar' mai ales prin foi. Trimbă în lume despre apăsarea lor, pe când ei au mai mare libertate ca naționalitatea ori-cărui stat din lume! [Ba și de dincolo de lume! Red.] Ce mai vreau? In »Libertatea« dela Orăștie apar în fiecare număr articli hotărâți contrari Maghiarilor [ba bin' că nu de cei drăgăli-tori... Red.] Și închee:

»Quousque tandem?!« — ceea-ce se traduce românește: aruncă-te procurorul!..

Alegerea la Arad.

Foile ungurești aduc știrea, că I. P. S. Metropolitul Mețianu, după-ce n'a primit terminul de 11 Maiu ales de cele două consistorii [Arad și Oradea], ar fi fixat ca zi de alegere ziua de 5 Iunie n. Și despre asta foile ungurești ne aduc întâi știrea. Indată după încheierea sinodului la Sibiu I. P. S. Metropolitul a plecat la Peșta.

O fotositoare reformă.

În ministeriul de justiție au pregătit noul plan de lege pentru reformarea codicelui penal. În noua lege, de care am mai pomenit odată, sunt multe lucruri noi, cari până acum nu erau cuprinse în legile țării, și cari, primindu-le dieta, vor ridica și la noi legea aceasta a pedepsirii crimelor și delictelor, la nivel european.

Foarte frumoasă e dispoziția așa numitei »pedepsiri condiționate«. Sunt oameni, mai ales tineri, cari în mijlocul unei societăți păcătoase, se întemplă de își uită pe o clipă de sine și comit un păcat, o crimă, pe care, mare ori mică, legea o pedepsește azi aspru și prin această

au alergat sute de kilometri, ca să se înțeleagă asupra stării lor politice și cu toții într'un gând să-și ceară dreptul.

Ori-care ar fi fost urmările acestei adunări, lucru de căpetenie pentru noi este faptul, că Românii s'au adunat așa de mulți și așa de iute. S'au concentrat, ca trupele la o comandă. Au rămas, într'adevăr, toate satele goale de bărbați, în tot cuprinsul țării; numai femeile, numai copiii și bătrânii, numai cei bolnavi și cei neputincioși au rămas prin sate. Și așa, în cele dintâiu zile, pe câmpia Blajului erau într'adevăr toți bărbații români ai Ardealului, căți erau în stare să poarte arme, toți cei-ce puteau să formeze batalioane, ca națiune înarmată, și să înalțe steagul mântuirii. Eată, îmi vine în minte numărătoarea de bărbați pe care o face cartea lui Moisi și îmi vine să zic ca biblia: »Și i-au numărat pe ei, toți purtătorii de arme ai neamului și au găsit că

FOIȚA

TREI DE-ODATĂ

Lucrul naibii!... Trei deodată!
Par'că mintea mi-e ncurcată.
Ce să zic? — și ce să fac?
Mie toate-trele 'mi plac
Și —
Nici de una dintre ele
N'asî vor să mă desfac.

Lina-i mândră, chip bălai
Pare că-i ruptă din rai.
Ochii ei sunt ca sentinul
Când o ved — m'apucă chinul
Și —
Uitându-mă la dînsa
Abea 'nec în pept suspinul.

Ana?... Of ce drac de fată
Oacheșe și sprincenată!
Ochii ei ca două mure
Trup ca bradul din pădure
Și —
Cu risul ei cel dulce
Poate mintea să mi-o fure.

Ear' Maria cea glumeață
Are trandafiri în față.
Ori când ea din grai grăește
Multe inimi stăpânește
Și —
Cu vorba ei plăcută
Ea pe toți înbunește.

Acum spuneți ce să fac?
Mie toate-trele 'mi plac!
Dar' se spun lucrul cum este
De-or prinde ele de veste
Și —
M'or afla cu mîța 'n sac
Mi-s'a duce 'n sat poveste.

Lucrul naibii — nu e șagă!
Nu știu care mi-i mai dragă?
Dar' știți una?... Zău așa!
Am să-i spun la maică mea
Și —
So rog ea să-și aleagă
Noră — pe care va vrea.

Maria Cioban.

CÂMPIA LIBERTĂȚII

— de 3/15 Maiu —

Un episod frumos, poate cel mai frumos din întreaga istoria Românilor de peste munți, a fost fără îndoială adunarea celor »patruzeci de mii« pe câmpia Blajului, numită de atunci Câmpia Libertății.

E frumos numele acesta! O câmpie unde aveau să se adune Românii ca robi clăcași, ca neam suferit numai de milă pe pământul strămoșilor sei, și de unde aveau să se întoarcă liberi și stăpâni în țara cea largă a Ardealului.

Ei s'au adunat în sfântul nume al libertății, cu dorințe drepte, cu aspirațiuni mari și cu speranțe vrednice să fi fost împlinite de Dumnezeu celor asupriți. Cât entuziasm și câtă iubire de limba și de legea românească umplea amărtele inimii ale țeranilor care pe jos venind cu traista cu merinde

FOILETON

RODERICH

De M. Kossak.

Intr'o frumoasă sară de vară, pe fereastra unui hotel dintr'un mic orașel de provincie, stau două tinere fete și povesteau pretinește laolaltă. Una era blondă și rumenă, de statură mică, cealaltă din contră mare și corpolentă cu fața aspră încadrată de un păr negru ce-i cădea tare pe frunte, de sub care priveau doi ochi negri ca păcatul.

»Vai de bietul bărbat, ce va ajunge sub pantoful ei!« cugetau cei cari zăriau acele trăsături de voință tare, care-i încadrau gurița. Lisa Obsborn însă, nu ținea mult, ca să subjuge, ceea-ce se putea observa chiar și din purtarea ei cu soața-i de drum, față de care era foarte prevenitoare, deși ori și când ar fi știut să-i impună voința sa.

»Ei, acum cred, că va fi de ajuns, Mili, mai mult nu flecărăm, căci altfel întârziem cu totul dela tren și mătușe-mea s'ar spăria de moarte, dacă n'am sosi astăzi acolo!«

Pe când ele își pachetau mantalele și plaidurile în geamantane, zise bruneta către cealaltă: »Ceva însă trebuie să-ți împărtășesc, dragă Mili, încă aici, căci în cupeu ar putea să ne audă cineva și — și —« își întrerupse vorbirea și privi perplexă la prietina ei...

»Este însă acest ceva o istorie de amor, Liso?«, întrebă aceasta curioasă, ințonând cu deosebire cuvântul „însă”. Nu de mult susținea —

»Vorbă se fie! O istorie de amor! Nu te cugeta la așa ceva, sau ar putea-o omul numi și așa, căci lucrul stă —«, continuă Lisa — »tu cunoști pe vărul meu Max, sau nu, nu-l cunoști, dar' ți-am vorbit de atâtea ori despre el și cred, că din descrierile mele ți-l poți închipui destul de bine. Ce?«

Mili afirmă cu șiretenie din ochi. »I-ai sucit, se vede treaba, mințile cu totul!«

»Așa, acest cenușotcă, acest necopt, așa putea zice încă numai un copil, de țită, cum n'am mai văzut, vine la idea ridicolă să se amorseze de mine! Și acum spune tu drept, n'ar fi fost de compătimit să mă fi luat pe mine de nevastă?«

De astă-dată Mili aproba hotărât zisele pretinei ei, ear' aceasta urmă repede: »A fost curată umanitate, că eu n'am mai voit să știu nimic de el; dar' apoi, cum se întâmplă adesea în lume, că bunele noastre intențiuni nu sunt recunoscute, așa mi-se întâmplă și mie: mătușe-mea lua în nume de rău, că eu nu răspund în același fel la delicatele sentimente ale dragălașului ei »pui-sor«... Și astfel nu-mi rămase altceva de făcut, decât ca într'o bună dimineață, să-i comunic roșind, că eu așa fi deja logodită.«

»Logodită? Tu?« strigă cealaltă, mirată.

»Ei, natural, că nu sunt, nici poveste!

Și pentru-ca să le pot explica pentru-ce Roderich, așa îl chiamă adecă pe idealul meu, nu m'a cercetat nici-odată, istorisii, că el ar fi artist-pictor și călătorește prin lume pentru-ca să-și completeze studiile. Deja de doi ani împliniți tot călătorește prin Asia, Africa, America, Australia și Polinesia, știe sfântul când se va sătura de atâtea călătorii, căci eu singură nu pot ști.«

Mica blondină bătă din mâni încântată. »Ei așa?« repeta ea de câteva-ori.

»Ce zici?« întrebă Lisa. »Nu-i așa, că e o istorie interesantă. Am voit să ți-o spun și ție, pentru-ca să ai știre de ea, și să nu mă dai de gol, dacă ar ajunge vorba la asta. Tu se le spui, că »cunoști pe Roderich al meu, cum se nu-l cunoști, căci eu în casa voastră l'am întâlnit, mai acum doi ani, și acolo m'am și logodit cu el.«

»O Dumnezeule!« strigă ea speriată, căci ciasul dela stat tocmai bătea la șase, »într'adevăr e la șase și peste treizeci de minute pleacă trenul! En avant, Mili! O, nenorocita de mine! mai am să plătesc și jos contul! Numai degrabă!«

Cu acestea pleacă repede. Lisa cu capul ridicat și plină de mândrie, că ea știe să-și ajute așa de perfect chiar și în cele mai grele împrejurări ale vieții, ear' Mili, încă neliniștită și gândindu-se la cele auzite. Ele intrară jos să plătească.

La câte-va clipite după-ce fetele părăsiră odaia, eși din camera de alături un om

tinăr, care coborî repede treptele și se puse lângă veranda din curte și așteptă aici până-ce le vèzù eșind.

»Cine-s aceste dame tinere?« întrebă el pe portar, după-ce ele periseră cu totul din vedere.

»Domnișoara Obsborn dela băile Nimfenhain și domnișoara Hoster din Köln«, răspunse acesta.

»Nu știi încătrău călătoresc?« întrebă junele.

»Cum se nu dle Kosel! călătoresc la Nimfenhain. D-șoara Obsborn a sosit numai ieri aici, pentru-ca să se întâlnească cu prietina ei și apoi laolaltă să meargă la Nimfenhain. Ele au poposit numai noaptea asta în orașelul nostru.«

Junele stătă o clipă gânditor. »Să merg să nu merg? De altfel este o nebunie; dar', în fine, de ce nu? Prietinel meu Müller și sora-sa să vor mira, că revederea va mai întârzia câte-va zile, — deci *vogue la galère!* Când pleacă proximal tren la Nimfenhain?« întrebă el pe portar.

Acesta își privi orologiul. »Peste douăzeci de minute pleacă ultimul tren astă-sară.«

»Așa! Bun!« Străinul se întoarse în casă, pentru-ca să scrie prietinelui seu Müller, să nu-l aștepte pe dimineață.

(Va urma.)

Redactor resp.: IOAN MOȚA

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 coroane.

Starea Depunerilor: peste 2,000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunt, cu 5½% cu anunt; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solveste institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reîntoarcerea postei.

7— (59)

Direcțiunea.

„ASSICURAZIONI GENERALI“

fondată în 1831.

Această mare bancă de asigurare, care prin plățirea punctuoasă a pagubelor celor asigurați la ea și prin prețuirea bună a bagubelor (din foc) și-a atras în cea mai mare măsură încrederea publicului, — are la sfârșitul anului trecut 1900, următoarea avere:

Capital și reserve 173.458.451 cor.

Capitaluri asigurate la ea pe viață 525.894.823 »

Asigurări contra focului 77.309.462 »

A plătit dela înființarea sa de tot, pagube 688.595.391 »

Aceste cifre arată, că banca »Assicurazioni Generali« dă cea mai mare chezeșie chiar și celui mai precaut proprietar, și arată că marea încredere de care această bancă se bucură, e deplin întemeiată, prin fondurile ei cele mari.

»Assicurazioni Generali« primește asigurări:

1. Pe viața omului, pe un termen oare-care, sau asigurări de rente (pensii), cari se plătesc ori la moarte îndată, ori la termenul ales de asigurat.

2. Contra pagubelor de foc, trăsnet, exploziune prin gazuri, pe mobile și imobile.

3. Contra pagubei de chirie urmată după arderea casei.

4. Contra spargerii obiectelor de sticlă ori metal.

5. Contra pagubei urmate din transport, pe uscat ori pe apă.

6. Contra pagubei din spargere cu furt asigură obiecte sau hârtii prețioase.

Primește asigurări de zestre pentru fete și copii.

(1) 7—10

Agentura principală a băncii

„Assic. Generali“ în Orăștie.

(Informațiuni la administrația acestei foi).

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.

FRUMOS PAVILON DE VARĂ!

Beătură bună!

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public că în restaurantul meu servesc numai

„Bere Coroana“

de 1-a calitate din fabrica Dreher (à la Pilsen)

În fiecare zi încep butoiu proaspăt, totdeauna răcit în gheață.

Servesc cu vinuri excelente și cu cugnă bună, precum și cu

odăi ieftine!

Acum în 29 Maiu deschid

pavilonul de vară

în grădina hotelului, pe care am arangeat-o numai acum de nou ca un frumuseț parc cu verdeață, flori și plante.

Lumină electrică!

La deschidere va cânta o

oapelă de dame

anume aduse dela Timișoara!

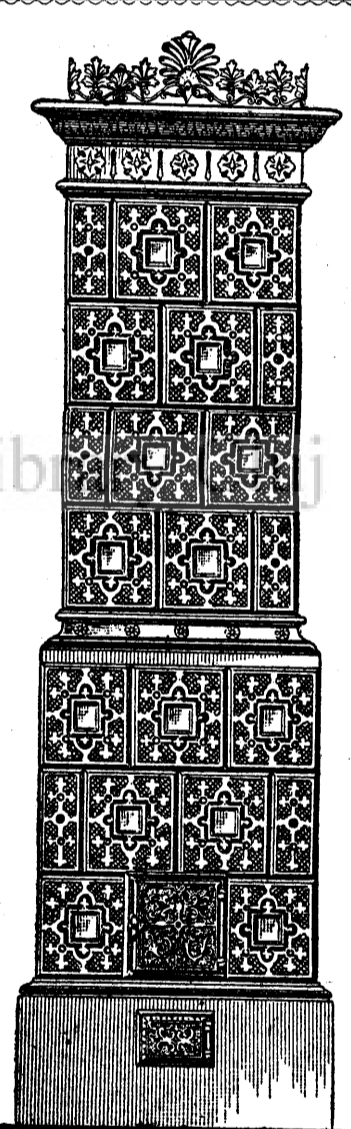
Rugând onoratul public pentru cercetare și spriginire binevoitoare, semnez cu toată stima

Aladar Szatmáry,

(72) 4— ospătarul hotelului „Széchenyi“.

== Numeri singuratici cu 5 cr. (10 fil.) exemplarul, din „Libertatea“ se află de vânzare în Orăștie la tipografia „Minerva“ și la librăria H. Graef.

Fabrica de sebe de lut

— din Barul mare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am preluat conducerea întreprinderii de fabricațiunea lutului din Barul mare, și am arangeat-o cu totul de nou, potrivit cerințelor moderne, și sunt acum în stare a pregăti din minunatul material de lut rezistent focului ce ne stă la dispoziție,

cahale de pământ,

sobe fine de lut,

mașine (șpar-uri) de lut

foarte fin lucrate, lucii, ca de porțelan, și trainice ca oțelul, și le vënd, după mărime,

dela 50 coroane în sus.

Cu toată stima

Întreprinderea pentru fabricarea lutului, în Barul mare (posta Pu):

(60) 6— Stefan Ioanovits, conducătorul fabricii.

— În Orăștie primește comande și măsocește aducerea, dl Ioan Lăzăr, comerciant în piață.

„Minerva“ institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Piața mare Nr. 2.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foi „Libertatea“.

Editor: Ioan Moța.